
FINANCIERINGSVORMEN

DIE BIJ KUNNEN DRAGEN AAN DE TRANSITIE NAAR EEN
DUURZAMER, NATUURINCLUSIEVER BEDRIJF

DUURZAME LANDBOUW MET NATUUR

DUURZAME VERDIENMODELLEN

Er speelt veel op het moment: de stikstof- klimaat- en biodiversiteitscrisis zijn enkele voorbeelden van de uitdagingen die op dit moment spelen op het platteland. De landbouwsector kan een bijdrage leveren aan de oplossing hiervan. Veel agrarische ondernemers zijn bereid om de stap richting duurzame landbouw met natuur te zetten, maar daar moet vanzelfsprekend wel iets tegenover staan. Je kunt niet groen doen als je rood staat. Er zijn dan ook veel agrariërs op zoek naar nieuwe verdienmodellen die het mogelijk maken om op een toekomstbestendige manier te blijven boeren.

In 2021 zijn we daarom vanuit het trajectplan [Duurzame Landbouw met Natuur](#) gestart met het project '[Duurzame Verdienmodellen](#)'. Met dit project willen we bestaande kennis over verdienmodellen verspreiden, agrarische ondernemers helpen om verdienmodellen op hun bedrijf te implementeren en obstakels weg te nemen. Bovendien willen we de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen stimuleren.

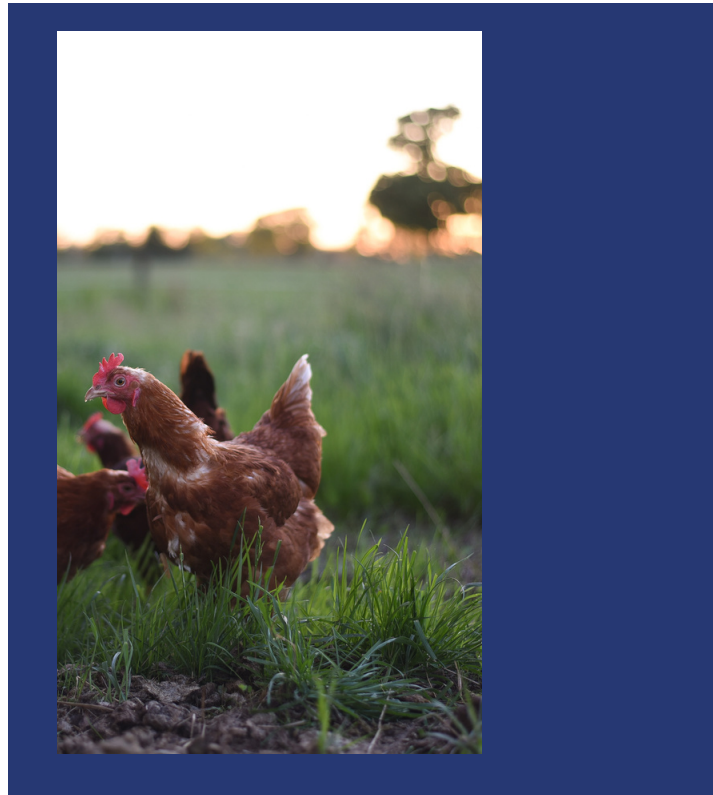
In deze factsheet worden verschillende financieringsvormen toegelicht.

Andere factsheets die vanuit Duurzame Verdienmodellen zijn ontwikkeld:

- Agroforestry
 - Biodiversiteit betaald
 - GLB
 - Groene Contour
 - Korte keten
 - Pacht
 - Reststromen
 - Veen
 - Verbredingsactiviteiten
 - Water
-

NIEUWE FINANCIERINGSVORMEN OP JE BEDRIJF

Traditioneel gezien worden investeringen op het boerenbedrijf gefinancierd vanuit eigen middelen of met een financiering van de bank. De rekenregels vanuit de EU zullen meer leidend worden, waardoor financiering door een bank in de toekomst lastiger wordt. Werd er voorheen bij financieringsaanvragen vooral gekeken naar het vermogen van de ondernemer (grond, gebouwen en installaties), wordt nu vooral gekeken naar het bedrijfsrendement en de capaciteit om de lopende leningen terug te betalen. Dit maakt investeren niet makkelijker voor de agrarische ondernemer: de liquiditeitspositie en rendabiliteit van de onderneming hangen sterk samen met weersomstandigheden, wisselingen in opbrengsten en de sterkere concurrentie op de wereldmarkten.

Nieuwe kijk op financiering

De transitie naar een duurzamer, natuurinclusiever bedrijf kost tijd en geld en dat brengt onzekerheid met zich mee. Een bank rekent in de traditionele modellen met bekende gegevens als opbrengst x prijs. In de natuurinclusieve landbouw werken deze modellen niet (immers minder product x prijs, maar veel meer maatschappelijke diensten) en er zijn ook nog geen nieuwe maatstaven voor de rekenmodellen. Een bank is niet zomaar geneigd om deze tijd te geven en om deze tijd financieel te overbruggen.

Dus daar sta je dan met je goede en ideële ideeën, maar zonder financiering. Ideeën voor verduurzaming van je bedrijf die vaak als effect hebben dat ze de maatschappij en de omgeving mooier maken: zou jouw omgeving daar niet aan mee kunnen betalen? Financiering vanuit de bank is natuurlijk het makkelijkst: je hebt een 1-op-1 relatie en het is relatief snel te regelen. Als je gaat nadenken over alternatieve financieringsbronnen, komt er direct meer werk op je af om dingen uit te zoeken en te regelen. Maar er is meer mogelijk dan je denkt. In deze factsheet helpen we je op weg door een aantal alternatieve financieringsvormen te bespreken.

WAT KAN ER ZOAL?

Er komen steeds meer manieren om groene ideeën op het landbouwbedrijf te financieren. Enerzijds heb je manieren om extensivering makkelijker mogelijk te maken met fondsen als [Aardpeer](#) of [Land van Ons](#). Beiden zijn financiële fondsen die gevuld worden door particulieren met geld. Deze particulieren hechten meer waarde aan de toegevoegde maatschappelijke waarde die bereikt wordt met hun investering dan het rendement. Zo kunnen via het fonds gronden gekocht worden die in (erf)pacht worden toebedeeld aan boeren die duurzamer willen (gaan) boeren.

De pachtprijs wordt vaak berekend aan de hand van het opbrengend vermogen van de grond en dus niet op basis van het rendement. Zo kan je streven naar een optimale oogst van het perceel en niet naar de maximale opbrengst van het perceel. Dit heeft voordelen voor bodem, biodiversiteit en emissies. Het verschil tussen Aardpeer en Land van Ons is dat Land van Ons een coöperatieve vorm heeft en alle deelnemers als mede-eigenaar ook zeggenschap hebben in de koers voor de coöperatie. Aardpeer is meer een beleggingsinstrument waarbij met jouw belegging gronden worden gekocht die worden door verpacht aan duurzame boeren. Wat er verder met het geld gebeurt, valt buiten het zeggenschap van de deelnemer.

Bron: [Land van Ons](#)

AARDPEER

Aardpeer is een vernieuwend initiatief van Stichting BD Grondbeheer, Stichting Herenboeren NL, Stichting Wij.land en Triodos Regenerative Money Centre. Het doel van dit initiatief is om de Nederlandse landbouwtransitie te bespoedigen en een duurzaam voedselsysteem te creëren. Aardpeer begint daarvoor bij de grond.

De Nederlandse grondprijzen zijn vaak te hoog voor een natuurinclusieve bedrijfsvoering; de opbrengsten staan niet in verhouding tot de waarde van de grond. Aardpeer helpt boeren aan betaalbare grond en advies. Met behulp van schenkingen van particulieren en bedrijven, wil Aardpeer zo veel mogelijk land verwerven en daarmee uit de markt halen. Sinds de oprichting begin 2021 is er al 105 hectare vrijgemaakt voor vijf Aardpeer-boeren en voedselinitiatieven.

Naast schenkingen kunnen ook obligaties gekocht worden, uitgegeven door Stichting BD Grondbeheer. Er zijn inmiddels twee rondes geweest waarbij Aardpeer obligatieleningen uitgeeft. In die rondes is er ruim 10 miljoen euro opgehaald door 950 investeerders om natuurvriendelijke landbouw door heel Nederland te realiseren. In 2023 opent de derde ronde.

De aangekochte grond wordt via een eerlijke pacht ter beschikking gesteld aan natuur gedreven en sociaal verbonden boeren en voedselinitiatieven. Hiermee wordt niet alleen de afstand van boer tot burger en van bodem tot bord verkort. Samen zorgen zij er ook voor dat wijzelf én de kinderen van onze kinderen kunnen genieten van gezonde voeding en een leefbare aarde.

Aardpeer wil uitgroeien tot een brede, inspirerende beweging, die mensen met hart voor natuurvriendelijke landbouw met elkaar verbindt.

Het **Nationaal Groenfonds** kan ook een belangrijke partner worden in de financiering van jouw nieuwe plannen. In 2021 is er een pilot **Investeringsfonds Duurzame Landbouw** vanuit het Ministerie van LNV gestart om plannen voor een meer duurzame bedrijfsvoering makkelijker te kunnen financieren.

Zoals gezegd zijn traditionele banken soms wat huiverig voor de transitie naar een duurzamere bedrijfsvoering. De medefinanciering vanuit het Nationaal Groenfonds kan juist de bank een extra impuls geven om jouw plannen wel te financieren. Immers, de bijdrage uit dit investeringsfonds is een achtergestelde lening met een aantrekkelijk laag rentetarief. Door het achtergesteld zijn van dit stukje financiering, is er voor de bank meer zekerheid om de rest te financieren.

Een andere mooie manier van financieren is crowdfunding. Dit vraagt wel inspanning van de ondernemers. Er zijn verschillende manieren om dit aan te vliegen. Je kunt het helemaal zelf doen, of je kunt het via een platform regelen. Je kunt kiezen voor de invalshoek van het sociale ondernemerschap: met een laag rentepercentage maar waarbij jouw crowd wel van alles van je verwacht. Je kunt ook 'gewoon' geld ophalen met een interessant prospectus (jouw bedrijfsplan en terugverdien capaciteit): meestal werk je hierbij met een hoog rentepercentage. Een platform waarbij met meer sociaal ondernemerschap gewerkt wordt is bijvoorbeeld **Crowd About Now**, een meer zakelijk platform is **oneplanetcrowd**. Onder andere **regeneratieve boerderij Schevichoven** uit Leersum heeft hiermee een actie georganiseerd.

“

HOEVE KAZAN

Hoeve Kazan is een kleinschalig vleesveebedrijf in Nieuwveen (ZH). Afgelopen jaar hebben zij een nieuwe stal neergezet en ze hebben plannen voor het verder opwaarderen van het erf door meer beleving en biodiversiteit. De financiering van deze plannen bestond uit 4 onderdelen. Een stukje subsidie van **LEADER** (Holland Rijnland), een groot deel crowdfunding (via het platform **CrowdAboutNow**), een deel via het **Investeringsfonds Duurzame Landbouw** van LNV en een klein deel via de huisbankier.

De ervaring met deze gecombineerde aanpak is zeer positief. Zij zien dat ze deze plannen niet alleen doen, maar met ongeveer 150 ambassadeurs uit de regio. Het is daarmee een breed gedragen plan geworden. Ook partners als **Slow Food** en de **Vogelbescherming** staan achter de plannen. Het vraagt betrokkenheid, veel praten en investeren in relaties, maar als het op deze manier lukt om plannen voor elkaar te krijgen heeft dat echt veel meerwaarde voor het bedrijf. De huisbankier moest even wennen aan de constructie, maar werkte uiteindelijk goed mee. Alle zaken in goede banen leiden kost wel veel tijd en vraagt veel openheid van zaken naar de partners toe.

”

WAAR KAN IK UIT KIEZEN?

A Financiering bij de bank: een groenlening is een lening die voor een duurzame ontwikkeling op je bedrijf wordt ingezet. De groenlening heeft een aantrekkelijker rentetarief. [Klik hier voor een overzicht van banken en instellingen met een groenfonds.](#)

B De ASR biedt boeren die landbouwgrond van hen in gebruik hebben een korting van 5 tot 10% op de pacht als zij voldoen aan bepaalde duurzaamheidseisen voor de bodem, biodiversiteit en bedrijf. De voorwaarden en meer info is [hier te vinden](#).

C Crowdfunding kan je helpen bij (een deel van) je dekkingsplan. Op de site van de KvK staat een [mooi overzicht](#) met waar je moet beginnen.

D Tot slot zijn er organisatie als [Aardpeer](#) en [Land van Ons](#) die je kunnen helpen met het verkrijgen van betaalbare grond.

PRAKTISCH HULP BIJ HET ONDERZOEKEN NAAR ALTERNATIEVE FINANCIERINGSVORMEN

De transitie naar duurzame landbouw met natuur is lastig te financieren op dit moment. Er zijn wat rapporten die handvatten bieden:

- **Dit rapport** biedt inzicht in het huidige financieringslandschap en ontwikkelingen, onderzoek van de WUR uit 2020.
- Het ministerie van LNV heeft het **Omschakelprogramma Duurzame Landbouw** ontwikkeld voor boeren en tuinders die willen omschakelen naar kringlooplandbouw en moeite hebben met het rondkrijgen van de financiering.
- De brochure '**Financiering voor duurzame landbouwbedrijven**' laat verschillende financieringsvormen zien voor agrarische bedrijven. Ook lees je over de ervaringen van agrarische ondernemers met deze financieringsvormen: soms naast financiering door de bank, soms in plaats van financiering door de bank.

Adviesmogelijkheden

Ben je geïnspireerd door de mogelijkheden en wil je graag geadviseerd worden over hoe je dingen in de praktijk kunt opzetten?

Er zijn verschillende mogelijkheden.

- Je kunt gratis contact opnemen met één van de Plattelandscoaches voor advies. Aanmelden kan via **dit formulier**.
 - Daarnaast kun je nu gratis je bedrijfsplan later doorrekenen via het project **Duurzame Bedrijfsplannen**, onderdeel van het trajectplan **Duurzame Landbouw met Natuur**.
-

FINANCIERINGSVORMEN

VERDIENMODELLEN DUURZAME LANDBOUW MET NATUUR

Duurzame Landbouw met Natuur

Deze factsheet is onderdeel van het trajectplan [Duurzame Landbouw met Natuur](#). In het trajectplan Duurzame Landbouw met Natuur gaan we op zoek naar slimme maatregelen op het boerenbedrijf voor een sterkere verbinding tussen landbouw en natuur. Maatregelen die biodiversiteit versterken en tegelijkertijd een rol spelen in het verbeteren van de bedrijfsvoering. Door het ontwikkelen van slimme combinaties tussen landbouw en natuur nemen natuurwaarden toe en krijgt de landbouw een sterker toekomstperspectief. Voor landbouw die de natuur spaart, die zorgt voor natuur maar ook slim gebruik maakt van natuur.

Duurzame Landbouw met Natuur is een samenwerking tussen LTO-Noord, Natuurmonumenten, de agrarische collectieven, Landschap Erfgoed Utrecht (LEU), Staatsbosbeheer, Utrechts Particulier Grondbezit (UPG), Utrechts Landschap en de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU). Het is een gezamenlijk zoekproces: van het samenstellen van passende maatregelen op het boerenerf tot een pilot in de groene contour.

Voor meer informatie over [het trajectplan](#) kun je contact opnemen met Edwin Blankevoort: eblankenvoort@ltonoord.nl.

Het trajectplan Duurzame Landbouw met Natuur wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie in het kader van het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) en de provincie Utrecht.

